

SAŽETAK PRESUDE

KURIĆ I DRUGI protiv SLOVENIJE PRESUDA O PRAVIČNOJ NAKNADI OD 12. OŽUJKA 2014. GODINE ZAHTJEV BROJ 26828/06

Tužena država do datuma određenog presudom suda nije uspostavila učinkovit sustav naknade – Sud naknadnom presudom sam odredio pravičnu naknadu

ČINJENICE

U vrijeme stjecanja slovenske neovisnosti, dana 25. lipnja 1991. godine podnositelji zahtjeva su imali državljanstvo SFRJ te državljanstvo jedne od ostalih republika bivše Jugoslavije (osim Slovenije). Na temelju državljanstva SFRJ imali su u tom trenutku pravo trajnog boravišta u Sloveniji.

Podnositelji, nakon što je Slovenija proglasila neovisnost, nisu u propisanom roku zatražili slovensko državljanstvo, pa su dana 26. veljače 1992. godine njihova imena izbrisana iz slovenskog Registra trajnog boravišta.

Podnositelji su tvrdili da je njihovo „*brisanje*“ imalo ozbiljne i teške posljedice. Oduzeti su im dokumenti, neki su izbačeni iz stanova, nisu mogli raditi niti putovati, izgubili su osobnu imovinu te su godinama živjeli u lošim uvjetima s ozbiljnim posljedicama za njihovo zdravlje. Broj bivših državljanina SFRJ koji je izgubio pravo trajnog boravišta popeo se na 25,671. Neki od „*izbrisanih*“ dobrovoljno su napustili Sloveniju, neki su deportirani, a drugi su dobili boravišne dozvole nakon dviju odluka Ustavnog suda Slovenije iz 1999. i 2003. godine koje su proglasile neustavnima odredbe o statusu stranca, dok ih je 7,000 steklo slovensko državljanstvo. Slijedom odluka Ustavnog suda, dana 24. srpnja 2004. godine stupile su na snagu izmjene Zakona o pravnom statusu.

Tijekom postupka pred Velikim vijećem Suda šest podnositelja dobilo je trajne boravišne dozvole. U srpnju 2011. godine slovenska vlada je Sudu dostavila 30-ak pravomoćnih presuda po zahtjevima „*izbrisanih*“ za naknadu štete. Svi su zahtjevi za naknadu štete odbačeni, većinom zbog propuštanja roka za podnošenje tužbe.

Podnositelji su pred Sudom prigovorili temeljem članka 8. Konvencije da su proizvoljno lišeni pravnog statusa trajnog prebivališta.

Presudom Velikog vijeća od 26. srpnja 2012. godine Sud je jednoglasno utvrdio da je došlo do povrede prava iz članka 8. Konvencije (pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života) i članka 13. Konvencije (pravo na učinkovito pravno sredstvo) u vezi s člankom 8., te povredu članka 14. (zabrana diskriminacije) u vezi s člankom 8. Konvencije.

Sud je primijetio da su podnositelji lišeni pravnog statusa koji im je ranije omogućavao pristup brojnim pravima – uključujući pravo na socijalnu naknadu, zdravstveno osiguranje i mirovinska prava, te pravo na produživanje dokumenata i vozačkih dozvola, kao i brojne mogućnosti, primjerice u sferi zapošljavanja.

Sud je smatrao da je reguliranje statusa bivših državljana SFRJ bio nužan korak koji je Slovenija morala poduzeti kako bi osigurala da one osobe koje ne uspiju dobiti slovensko državljanstvo ne budu time neproporcionalno pogođene. Sud je zaključio kako su unatoč izmjenama zakonodavstva, slovenske vlasti propustile sveobuhvatno i pravodobno ispraviti teške posljedice koje je na podnositelje imalo „*brisanje*“ njihovih imena iz slovenskog Registra trajnog boravišta.

Sud je primijenio pilot-presudu u ovom predmetu, držeći da slovenska vlada treba u roku od godine dana uspostaviti sustav naknade za „*izbrisane*“.

Ujedno Sud je pridržao pravo da kasnije odluči o naknadi materijalne štete, te je pozvao stranke da podnesu svoja očitovanja o tome i obavijeste Sud o eventualnom sporazumu koje su postigle to tom pitanju.

Budući da se stranke nisu sporazumjele do datuma koji je naznačio Sud, Sud je odlučio da će sam donijeti presudu o naknadi materijalne štete.

OCJENA SUDA

Gubitak pravnog statusa koji je posljedica „*brisanja*“ povlačio je za sobom značajne materijalne posljedice za sve podnositelje, uključujući pristup širokom spektru socijalnih i političkih prava i naknada, identifikacijskim dokumentima, vozačkim dozvolama, zdravstvenom osiguranju i obrazovanju, ali i gubitak poslova i drugih mogućnosti, sve dok nisu dobili trajne boravišne dozvole. Precizan izračun svih materijalnih gubitaka koje su pretrpjeli podnositelji nije niti moguć.

Imajući u vidu zahtjeve podnositelja u pogledu socijalne naknade, koje Vlada u načelu nije osporila, Sud je presudio da svih šest podnositelja treba dobiti naknadu za izgubljenu socijalnu naknadu, koju nisu primali zbog „*brisanja*“ njihovih imena. Sud smatra da je razumno dosuditi svakom podnositelju iznos pravične naknade ovisno o vremenu koje je proveo kao „*izbrisana*“ osoba, i to od 28. lipnja 1994. godine kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Sloveniju, pa do dana kad je ponovno stekao pravni status osobe s trajnim prebivalištem, pomnoženo s paušalnim mjesečnim iznosom u visini od 150 eura.

Budući da su obitelji koje su primale socijalnu naknadu prema slovenskom zakonodavstvu imale i pravo na dječji doplatak, Sud je i tu naknadu uračunao u iznos pravične naknade,

ovisno o broju djece koje su podnositelji imali i vremenu koje su djeca bila maloljetna u razdoblju od stupanja Konvencije na snagu i ponovnog stjecanja statusa.

Sud je naložio Sloveniji da podnositeljima isplati iznose u rasponu od 29.400 do 72,770 eura, (ukupno 244,860 eura) u roku od tri mjeseca od konačnosti presude.

Sud je ujedno primijetio da Slovenija do 26. lipnja 2013. godine nije uspostavila sustav za naknadu štete „izbrisanima“.

Ipak, slovenska Vlada je priznala da su potrebne opće mjere za izvršenje presude na nacionalnoj razini, budući da ova situacija nadilazi pojedinačne interese podnositelja u ovom predmetu.

Sud je primio na znanje da je u prosincu 2013. godine Slovenija donijela zakon kojim se uspostavlja sustav naknade štete prema kojem se naknada dodjeljuje u paušalnom iznosu za svaki mjesec koji je osoba provela kao „izbrisana“ te se „izbrisanima“ omogućuje potraživanje dodatne ograničene naknade štete prema općim pravilima za naknadu štete. Pritom je ocijenio da se rješenje prema kojem se „izbrisanima“ dodjeljuje paušalni iznos za svaki mjesec koji su proveli kao „izbrisani“ čini prikladnim.

Međutim, Sud je naglasio da je za ocjenu ove zakonodavne mjere nadležan Odbor ministara Vijeća Europe u okviru svog nadzora nad izvršenjem presuda Europskog suda.

U postupku pred Sudom u tijeku je još 65 sličnih predmeta, koji uključuju više od 1.000 podnositelja.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud.

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.